

باسمه تعالی

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی	سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی
تاریخ امتحان: ۱۳۸۱/۰۳/۰۸		سال سوم آموزش متوسطه شیوه ی سالی - واحدی (۲۰ نمره ای)	
سازمان آموزش و پرورش شهر تهران اداره سنجش و ارزشیابی تحصیلی		دانش آموزان و داوطلبان آزاد شهر تهران در نوبت دوم سال تحصیلی ۸۱ - ۱۳۸۰	

ردیف	سؤالات	نمره
۱	با توجه به ابیات زیر ، به سؤالات پاسخ دهید . زخاک آفریدت خداوند پاک پس ای بنده افتادگی کن چو خاک حریص و جهانسوز و سرکش مباش زخاک آفریدنت آتش مباش الف (کلمات قافیه در بیت دوم کدامند ؟ ب) شعر در چه قالبی سروده شده است ؟ چرا ؟ ج) واژه ی مشخص شده ی « خاک » را با علامت خاص خود بنویسید .	۱
۲	شعر زیر در چه قالبی سروده شده است ؟ دریاب کزین جهان گذر خواهد بود وین حال به صورتی دگر خواهد بود گر خود همه خلق زیر دستان تواند دست ملک الموت زبر خواهد بود	۰,۲۵
۳	جمله زیر را با استفاده از کلمه مناسب کامل کنید : غزل از بدو پیدایی تا پایان قرن قالب مسلط و رایج شعر فاسی بوده است.	۰,۲۵
۴	در بیت زیر: از دیده گر سرشک چو باران چکد رواست الف) مشبه در مصراع اول کدام است؟ ب) طرفین تشبیه را در مصراع دوم بیابید . کاندر غمت چو برق بشد روزگار عمر	۰,۷۵
۵	در بیت زیر «ادات تشبیه» و «وجه شبه» را مشخص کنید: گفتا برو چو خاک تحمل کن ای فقیه یا هر چه خوانده ای همه در زیر خاک کن.	۰,۵
۶	در مصراع : صلا ی یوسف گل شد جهان گیر الف) یک تشبیه بلیغ بیابید . ب) چه نوع تشبیه بلیغی است ؟ ج) وجه شبه کدام است ؟	۰,۷۵
۷	در بیت زیر چه نوع تشبیهی به کار رفته است ؟ مشبه و مشبه به کدامند ؟ ماه خورشید نمایش ز پس پرده ی زلف آفتابی است که در پیش سحابی دارد	۰,۷۵
۸	با توجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید : عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت فتنه انگیز جهان نرگس جادوی تو بود . الف) کدام کلمه در مفهوم استعاری به کار رفته است ؟ ب) استعاره از چیست ؟ ج) چه نوع استعاره ای است ؟	۰,۷۵
ادامه سؤالات در صفحه دوم		

باسمه تعالی

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی	سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی
تاریخ امتحان: ۱۳۸۱/۰۳/۰۸		سال سوم آموزش متوسطه شیوه ی سالی - واحدی (۲۰ نمره ای)	
سازمان آموزش و پرورش شهر تهران اداره سنجش و ارزشیابی تحصیلی		دانش آموزان و داوطلبان آزاد شهر تهران در نوبت دوم سال تحصیلی ۸۱ - ۱۳۸۰	

۰,۵	۹	کدام یک از استعاره های زیر مکنیه و کدام مصرحه است؟ الف) کس چو حافظ نگشود از رخ اندیشه نقاب ب) مرا برف باریده بر پرّ زاغ تا سر زلف سخن را به قلم شانه زدند نشاید چو بلبل تماشای بناغ
۰,۵	۱۰	در کدام یک از ابیات زیر شخصیت بخشی و در کدام یک استعاره مصرحه به کار رفته است؟ الف) ای غنچه خندان چرا خون در دل ما می کنی ب) ای ابر بهمنی نه به چشم من اندری خاری به خود می بندی و ما را ز سر و می کنی تن زن زمانکی و بیاسای و کم گری
۱	۱۱	در هر یک از ابیات زیر مجاز و قرینه های مجازی را مشخص کنید: الف) جهان انجمن شد بر تخت اوی ب) بز آشفته ایران و بر خاست گرد فرو مانده از فره و بخت اوی همی هر کسی کرد ساز نبرد
۰,۷۵	۱۲	به بیت زیر توجه نموده و به سوالات پاسخ دهید: دفتر فکرت بشوی ، گفته سعدی بگوی الف) کدام کلمه در مفهوم مجازی به کار رفته است؟ ب) مفهوم آن چیست؟ ج) علاقه ی آن کدام است؟ دامن گوهر بیار بر سر مجلس بیار
۰,۵	۱۳	مفهوم کنایه ی بیت زیر چیست؟ نپندارم ای در خزان کشته جو که گندم ستانی به وقت درو
۰,۷۵	۱۴	با توجه به بیت ، به سوالات مطرح شده پاسخ دهید: چنین است رسم سرای درشت الف) کنایه کدام است؟ ب) مفهوم آن چیست؟ گهی پشت بر زین، گهی زین به پشت.
۱	۱۵	در هر یک از عبارات زیر کدام کلمات « سجع » دارند؟ نوع هر سجع را مشخص کنید. الف: متکلم را تا کسی عیب نگیرد ، سخنش صلاح نپذیرد . ب: مُلک بی دین باطل است و دین بی مُلک ، ضایع .
۲	۱۶	در ابیات زیر ، کدام کلمات دارای « جناس » هستند؟ نوع هر جناس را مشخص کنید. نالِم زدل چونای من اندر حصار نای ملک را همین مُلک پیرایه بس پستی گرفت همت من زین بلندجای که راضی نگردد به آزار کس
ادامه سؤالات در صفحه سوم		

باسمه تعالی

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی	سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی
تاریخ امتحان: ۱۳۸۱/۰۳/۰۸		سال سوم آموزش متوسطه شیوه ی سالی - واحدی (۲۰ نمره ای)	
سازمان آموزش و پرورش شهر تهران اداره سنجش و ارزشیابی تحصیلی		دانش آموزان و داوطلبان آزاد شهر تهران در نوبت دوم سال تحصیلی ۸۱ - ۱۳۸۰	

۱	با توجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید . چنان سایه گسترد بر عالمی که زالی نیندیشد از رستمی الف) کدام کلمه دارای « ایهام » است ؟ ب) معانی مختلف آن را بنویسید ؟ ج) کلمه ی دارای ایهام با کدام کلمات تناسب برقرار کرده است ؟	۱۷
۱	با توجه به ابیات زیر به سؤالات پاسخ دهید : به روز نبرد آن یل ارجمند به شمشیر و خنجر به گرز و کمند برید و درید و شکست و بیست یلان را سر و سینه و پا و دست الف) دومین لف و نشر در کدام کلمات دیده می شود؟ ب) چه نوع لف و نشری به کار رفته است ؟	۱۸
۲	در هر یک از ابیات زیر آرایه های « تکرار ، تلمیح ، حس آمیزی و ترصیح » را بیابید و برای هر یک دلیل مختصری ذکر کنید . الف) از این شعر تر شیرین ز شاهنشاه عجب دارم ب) به تولای تو در آتش محنت چو خلیل ج) ما چو نایبیم و نوا در ماز تو است د) از در آمدی و من از خود به خود شدم که سرتا پای حافظ را چرادر زر نمی گیرد گویا در چمن لاله و ریحان بودم. ما چو کوهیم و صدا در ماز تو است گویی کزین جهان به جهان دگر شدم.	۱۹
۲	در هر یک از ابیات زیر آرایه های « مراعات نظیر ، واج آرای، تناقض و حسن تعلیل » را بیابید و برای هر یک دلیل مختصری ذکر کنید . الف) دولت فقر خدایا به من ارزانی دار ب) بسی تیر و دی ماه و اردیبهشت ج) چو صبح صادق آمد راست گفتار د) فغان کاین لولیان شوخ شیرین کار شهر آشوب کاین کرامت سبب حشمت و تمکین من است برآید که ما خاک باشیم و خشت جهان در زر گرفتگی محتشم وار چنان بردند صبر از دل که ترکان خوان یغما را	۲۰
۲	در هر یک از عبارات زیر آرایه های « تصدیق ، اغراق ، تضاد و ایهام » را بیابید و برای هر یک دلیل مختصری ذکر کنید . الف) سرود مجلس اکنون ملک به رقص آرد ب) صائب مدد خلق نمودیم به همت ج) بگویم تا بدانند دشمن و دوست د) گل آن جهانی است نگنجد در این جهان که شعر حافظ شیرین سخن ترانه توست. در ظاهر اگر مالک دینار نگشتیم که من مستی و مستوری ندانم در عالم خیال چه گنجد خیال گل	۲۱
۲۰	جمع نمرات	

باسمه تعالی

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی
تاریخ امتحان: ۱۳۸۱/۰۳/۰۸	سال سوم آموزش متوسطه شیوه سالی - واحدی (۲۰ نمره ای)	
سازمان آموزش و پرورش شهر تهران اداره سنجش و ارزشیابی تحصیلی	دانش آموزان و داوطلبان آزاد شهر تهران در نوبت دوم سال تحصیلی ۸۱ - ۱۳۸۰	

ردیف	راهنمای تصحیح
۱	الف - سر کش : آتش (۰/۲۵) ب - مثنوی (۰/۲۵) زیرا هر یک از ابیات قافیه ی مستقل دارند. (۰/۲۵) ج - (۰/۲۵) U
۲	رباعی (۰/۲۵)
۳	یازدهم (۰/۲۵)
۴	الف) سرشک (۰/۲۵) ب) مشبه: روزگار عمر (۰/۲۵) مشبه به: برق (۰/۲۵)
۵	ادات تشبیه : چو (۰/۲۵) وجه شبه : تحمل کن (۰/۲۵)
۶	الف) یوسف گل (۰/۲۵) ب) اضافی (۰/۲۵) ج) زیبایی (۰/۲۵)
۷	مرکب (۰/۲۵) / مشبه : مصراع اول (۰/۲۵) / مشبه به : مصراع دوم (۰/۲۵)
۸	الف) نرگس (۰/۲۵) ب) چشم (۰/۲۵) ج) استعاره مصرحه (۰/۲۵)
۹	الف) استعاره مکنیه (۰/۲۵) ب) استعاره مصرحه (۰/۲۵)
۱۰	الف) استعاره مصرحه (۰/۲۵) ب) شخصیت بخشی (۰/۲۵)
۱۱	الف) مجاز : جهان (۰/۲۵) قرینه : انجمن شد (۰/۲۵) ب) مجاز : ایران (۰/۲۵) قرینه : برآشت (۰/۲۵)
۱۲	الف) مجلس (۰/۲۵) ب) مردم (۰/۲۵) ج) علاقه ی محلیه (۰/۲۵)
۱۳	ای کسی که بدی کرده ای نتیجه ی خوبی نمی بینی (۰/۵)
۱۴	الف) مصراع دوم (۰/۲۵) ب) روزگار همیشه به یک حالت نمی ماند گاهی سختی دارد، گاهی خوشی (۰/۵)
۱۵	الف : نگیرد ، نپذیرد (۰/۲۵) سجع مطرف (۰/۲۵) ب : باطل ، ضایع (۰/۲۵) متوازن (۰/۲۵)
۱۶	نای ، نای (۰/۲۵) جناس تام (۰/۲۵) نای ، نای (۰/۲۵) اختلافی (۰/۲۵) ملک ، ملک (۰/۲۵) حرکتی (۰/۲۵) بس ، کس (۰/۲۵) اختلافی (۰/۲۵)

باسمه تعالی

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی
تاریخ امتحان: ۱۳۸۱/۰۳/۰۸	سال سوم آموزش متوسطه شیوه سالی - واحدی (۲۰ نمره ای)	
سازمان آموزش و پرورش شهر تهران اداره سنجش و ارزشیابی تحصیلی	دانش آموزان و داوطلبان آزاد شهر تهران در نوبت دوم سال تحصیلی ۸۱ - ۱۳۸۰	

۱۷	الف (۰/۲۵) زال ب (پیرزن سپید موی (۰/۲۵) پدر رستم (۰/۲۵) ج (رستم (۰/۲۵)
۱۸	الف (به خنجر (۰/۲۵) درید (۰/۲۵) سینه را (۰/۲۵) ب (لف و نشر مرتب (۰/۲۵)
۱۹	الف - حس آمیزی (۰/۲۵) در شیرین بودن شعر (۰/۲۵) ب - تلمیح (۰/۲۵) در داستان سرد شدن آتش بر حضرت ابراهیم (۰/۲۵) ج - ترصیع (۰/۲۵) کلمات دو مصراع با هم سجع متوازی دارند. (۰/۲۵) د - تکرار (۰/۲۵) در کلمات « در » یا « جهان » (۰/۲۵)
۲۰	الف (تناقض (۰/۲۵) در « دولت فقر » (۰/۲۵) ب (مراعات نظیر (۰/۲۵) در « تیر ، دی ، اردیبهشت » یا « خاک و خشت » (۰/۲۵) ج (حسن تعلیل (۰/۲۵) زیرا دلیل روشنائی صبح را در صداقت آن دانسته است. (۰/۲۵) د (واج آرایی (۰/۲۵) در واج « ش » (۰/۲۵)
۲۱	الف (اغراق (۰/۲۵) در شادی آور بودن شعر حافظ (۰/۲۵) ب (ایهام (۰/۲۵) در کلمه ی « دینار » (۰/۲۵) ج (تضاد (۰/۲۵) در کلمات « دشمن و دوست » (۰/۲۵) د (تصدیق (۰/۲۵) کلمه ی « گل » اول و آخر بیت آمده است. (۰/۲۵)

مصممین ممتزه فستنه نباشید

نظر شما مصممین ارجمند در تصحیح اوراق امتحانی صائب است .

با تشکر